

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657

Ale kommun

kommun@ale.se

Beslut för Ale kommun

efter tillsyn av utbildningen i Ale kommun

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
2 (16)

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ale kommun att senast **den 30 november 2017** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristerna avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen inom förskoleklass och grundskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning

Skolinspektionen konstaterar att Ale kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Förskoleklassen och grundskolan

- Huvudmannen ser till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att grundskoleenheterna har tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Gymnasieskolan

- Huvudmannen ser till att det på gymnasieskolenheten finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att det vid gymnasieskolenheterna erbjuds studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det. (9 kap. 9 § gymnasieförordningen)

Gymnasiesärskolan

- Hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, och ser till att ett beslut om mottagande föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. (18 kap. 5 § skollagen)

Vuxenutbildningen

- Hemkommunen tar ansvar för att det för varje elev inom kommunal vuxenutbildning upprättas en individuell studieplan, att planen innehåller uppgifter i enlighet med författningarnas krav och att de informeras när planen revideras. (20 kap. 8 § skollagen; 2 kap 16 § förordning om vuxenutbildning)

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
3 (16)

Åtgärder

Förskoleklassen och grundskolan

- Ale kommun ska se till att det på alla grundskoleenheter finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling.
- Ale kommun ska se till att även elever i lägre årskurser i grundskolan har tillgång till personal med sådan kompetens, så att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Gymnasieskolan

- Ale kommun ska se till att det på gymnasieskolenheten finns tillgång till skolbibliotek, som kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling.
- Ale kommun ska erbjuda studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver detta.

Gymnasiesärskolan

- Ale kommun ska komplettera utredningar för elever mottagna i gymnasiesärskolan i de fall utredningen för eleven inte omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning
- Efter utredning ska Ale kommun pröva frågan om eleven tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan och fatta beslut om detta.

Vuxenutbildningen

- Ale kommun ska se till att det för varje elev inom kommunal vuxenutbildning upprättas en individuell studieplan som omfattar elevens hela utbildning.

Utveckling av utbildningen inom grundsärskola och gymnasieskola

Skolinspektionen konstaterar att Ale kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6–7 §§ skollagen)

Åtgärder

- Huvudmannen ska följa upp resultaten av utbildningen inom grundsärskolan och gymnasieskolan. Uppföljningen ska göras i relation till de nationella målen.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av resultaten av utbildningen ska huvudmannen besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
4 (16)

- Huvudmannen ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa.
- Huvudmannens systematiska kvalitetsarbete för grundskolan och gymnasieskolan gällande uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planeringen för att genomföra dessa ska dokumenteras.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist, men avstår med stöd av 26 kap. 12 § skollagen (2010:800) från att ingripa.

Förutsättningar för utbildningen inom grundskola

Skolinspektionen konstaterar att Ale kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det finns möjlighet för en elev i grundskolan, grundskolan eller specialskolan att på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer. (7 kap. 8 § skollagen)

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
5 (16)

Bedömning

Ale kommun uppfyller de krav som finns för utbildningen inom flertalet av de områden som Skolinspektionen har granskat. Bland annat bedrivs till stora delar ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete inom olika skolformer på huvudmannanivå. Det finns dock brister i arbetet med att inom grundsärskolan och gymnasieskolan systematiskt följa upp resultat och utveckla utbildningen utifrån det som framkommer i resultaten.

Tillsynen visar vidare att det saknas några viktiga förutsättningar för utbildningen inom flera skolformer. För elever i de lägre årskurserna i grundskolan saknas tillräcklig tillgång till studie- och yrkesvägledning för att tillgodose elevernas behov. Det är viktigt att elever redan tidigt och sedan kontinuerligt kan få studie- och yrkesvägledning inför olika val men också för att utveckla deras förmåga att ta väl underbyggda beslut om framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. För elever på vissa skolenheter i grundskolan saknas det även tillgång till skolbibliotek som kontinuerligt kan användas för att stödja elevernas lärande och utveckling i skolans arbete. Detta saknas också för eleverna i gymnasieskolan.

En annan viktig förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig utbildningen är studiehandledning på modersmålet, vilket saknas för ett antal elever i gymnasieskolan. I tillsynen framkommer vidare att det finns vissa brister rörande mottagandet till grundsärskolan och i provandet av målgrupp i gymnasieskolan. Dessutom behöver Ale kommun se till att elever inom vuxenutbildningen har en individuell studieplan som omfattar hela elevens utbildning, så att den individuella studieplanen kan bli den övergripande plan för hela utbildningen som den är tänkt att vara.

Föreläggande

Förutsättningar för utbildningen förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning

Tillgång till bibliotek i grundskola och gymnasieskola

Skolinspektionen bedömer att det finns elever i grundskolan och gymnasieskolan i Ale kommun som inte har tillgång till ett skolbibliotek. Eleverna på sex grundskolenheter har inte tillgång till något skolbibliotek i skolans lokaler. Två av dessa skolenheter, Garnvindeskolan och Surteskolan, saknar också på rimligt avstånd ett annat bibliotek som skulle kunna göra att kraven på ett skolbibliotek kan anses uppfyllda. De lådor med böcker som finns tillgängliga för eleverna på dessa skolenheter kan inte heller anses fylla funktionen av ett skolbibliotek. Skolinspektionen bedömer därför att det i kommunen finns grundskolenheter som inte har skolbibliotek i form av en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande, som en del av skolans pedagogiska verksamhet och som kontinuerligt kan användas som en del av utbildningen. I gymnasieskolan finns på motsvarande sätt inte

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
6 (16)

heller ett skolbibliotek i skolans lokaler och inte heller något annat bibliotek på rimligt avstånd. Skolbibliotek saknas följaktligen även för elever i gymnasieskolan.

Att det inte finns skolbibliotek strider mot skollagen som anger att eleverna i grundskolan och gymnasieskolan ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 203-204 och s. 284) framgår att med skolbibliotek avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Regeringen ansåg att skolbiblioteken spelar en så viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen att det är motiverat med en egen bestämmelse i skollagen.

Förskoleklassen och grundskolan

I den skriftliga redogörelse som huvudmannen har lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen beskrivs att det för skolenheterna med förskoleklass och grundskola finns två olika varianter på skolbiblioteksverksamhet. Sex av skolenheterna med förskoleklass och grundskola har skolbibliotek i skolans lokaler och att de andra sex skolenheterna har samarbete med närmsta folkbibliotek, vilket enligt redogörelsen ger möjlighet till besök och läsfrämjande insatser. I redogörelsen står vidare att skolorna erbjuder ett utbud av läsfrämjande insatser samt medie- och informationskunskap genom att det finns tre anställda skolbibliotekarier i kommunen och en skolbibliotekscentral med böcker som är under uppbyggnad. I redogörelsen står att skolbiblioteksverksamheten i Ale kommun är under omstrukturering och att ansvaret för denna nyligen har gått över från kultur- och fritidsnämnden till utbildningsnämnden. I intervju uppger sektorsledningen att de arbetar med att skolorna ska ha både tillgång till böcker och till kompetens inom området. Av den komplettering som huvudmannen inkommit med efter Skolinspektionens intervjuer framgår att det finns avtal med folkbiblioteken för de skolor som saknar skolbibliotek. Det avtalet innefattar tillgång till lokal/böcker samt bibliotekarieled tid några timmar/vecka. Av kompletteringen framgår vidare att dessa skolor utöver detta även har tillgång till den specifika skolbibliotekariekompetensen/resursen från utvecklingsenheten i sektorn. Det finns även tillgång till lådor med böcker från folkbiblioteken och inom sektorn håller de på att bygga upp en skolbibliotekscentral med böcker.

I intervju med sektorsledningen inom sektor utbildning och fritid/kultur framkommer att de skolenheter som inte har ett skolbibliotek i sina lokaler är Surteskolan, Alboskolan, Kyrkbyskolan, Da Vinci-skolan, Nödingeskolan, och Garnvindeskolan. Representerarna uppger att Kyrkbyskolan, Nödingeskolan och Da Vinciskolan ligger i Nödinge, och att dessa skolor därmed ligger nära det kommunala biblioteket som finns i samma lokaler som Da Vinciskolan. De uppger vidare att Alboskolan också har ett kort avstånd till det kommunala biblioteket. Enligt representerarna ligger de kommunala biblioteken som Surteskolan och Garnvindeskolan använder på cirka 15 minuters promenad från respektive skolenhet. I intervju uppger representerar för politiskt ansvariga att de i utbildningsnämnden nyligen tagit över ansvaret för skolbibliotek och att de ännu inte har kommit fram till hur de ska hantera frågan om skolbibliotek för de skolenheter som inte har ett bibliotek geografiskt nära skolan.

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
7 (16)*Gymnasieskolan*

Av redogörelsen som huvudmannen lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen beskrivs för gymnasiet att en pedagog har i uppdrag att tillsammans med skolbiblioteksansvariga ordna skolbiblioteksverksamhet. Vidare står det att lådor med böcker med för målgrupperna anpassad litteratur kommer ställas samman och finnas för utlåning på skolenheten. I redogörelsen beskrivs även att skolbibliotekarierna under en arbetsplatsträff under våren 2017 kommer att introducera ett samarbete för läsprojekt. Det står också att eleverna kommer att få undervisningspass med bibliotekskunskap på kommunbiblioteket.

Sektorsledningen inom sektor utbildning och fritid/kultur uppger i intervju att det inte finns tillgång till skolbibliotek för eleverna i gymnasieskolan. De beskriver att de har diskuterat ett samarbete med det kommunala biblioteket. Enligt sektorsledningen är utbudet på det kommunala biblioteket dock inte anpassat efter målgruppen och de kommer därför att bygga upp ett skolbibliotek på skolan, vilket det finns både lärar- och skolbibliotekarietjänst avsatt för. I intervju uppger representanter för politiskt ansvariga att de inte känner till hur tillgången till skolbibliotek ser ut i gymnasieskolans lokaler. De uttrycker dock att de anser att eleverna i gymnasieskolan givetvis ska ha tillgång till skolbibliotek. De tillägger att gymnasieskolans elever som reser via resecentrum i Älvängen har tillgång till det kommunala biblioteket i dessa lokaler. (Skolinspektionens anmärkning: Det kommunala biblioteket i Älvängen ligger cirka 1,3 kilometer från Ale gymnasium.)

Tillgång till studie- och yrkesvägledning inom grundskolan

Skolinspektionen bedömer att alla elever i grundskolan inte har tillgång till studie- och yrkesvägledning utifrån sina behov inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. För elever i årskurserna 7-9 finns studie- och yrkesvägledare anställda för att arbeta med exempelvis väglednings- och motivationssamtal, vilket inte finns för elever i de lägre årskurserna. Då det inte heller vid tiden för tillsynen finns någon plan för hur studie- och yrkesvägledning ska ges till dessa elever på annat sätt finns det stor skillnad i hur skolorna kontinuerligt arbetar med att tillgodose elevernas behov av vägledning i alla årskurser. Huvudmannen har inte heller något systematiskt arbete för att säkerställa att elever i de lägre årskurserna i grundskolan får vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Kommunen håller visserligen på att ta fram en plan för hur studie- och yrkesvägledning ska utformas men ännu finns inte ett sådant arbete i praktiken. Skolinspektionens tillsyn visar också att det finns brister i arbetet med studie- och yrkesvägledningen vid vissa av kommunens skolenheter, se beslut för Himlaskolan dnr 2016:4659 (fattat 2017-06-07). Ett exempel på när vägledningen är viktig men då Ale kommun inte har säkerställt att eleverna får vägledning är då eleverna ska välja språk inom ramen för språkvalet inför årskurs 6. Det är dock av vikt att eleverna även kontinuerligt har möjlighet att få studie- och yrkesvägledning inför val, och även får vägledning i ett bredare perspektiv så att eleverna får möjlighet att utveckla förmågan att väga samman personliga faktorer och valalternativ och på så sätt ta väl underbyggda beslut om framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
8 (16)

Att det inte finns tillgång till studie- och yrkesvägledning för vissa elever strider mot skollagen som anger att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. Av läroplanen för grundskolan framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Av läroplanen framgår vidare att läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser (Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Skolan och omvärlden).

Av Skolverkets allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning framgår att eleven under sin skoltid behöver utveckla kunskaper både om sig själv och om olika valalternativ. Eleven behöver också utveckla förmågan att väga samman personliga faktorer med valalternativen för att kunna göra väl underbyggda studie- och yrkesval. Förutom det behöver eleven ges möjlighet att utveckla färdigheter i att genomföra sina beslut. Vidare står att eleven ska ges möjlighet att utveckla en så kallad valkompetens (SKOLFS 2013:180).

I den skriftliga redogörelse som huvudmannen har lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen står att alla skolor med årskurserna 7-9 har studie- och yrkesvägledare på skolan. Vidare står det att elever får möjlighet till enskilda samtal i årskurs 9 i samband med val till gymnasieskolan, och att det då också är information i klasserna och på föräldramöten. I årskurs 8 har alla elever en PRAO-period och de flesta elever i årskurs 8 får också möjlighet till motivations- och vägledningssamtal. I dokumentet "Pedagogiskt bokslut läsåret 2015-2016 Grundskolan" står att ett framtida fokusområde är den studie- och yrkesorienterande verksamheten, eftersom flera skolor har värderat påståendet "Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet" lågt i en självvärdering. I det pedagogiska bokslutet konstateras att ett sätt att arbeta med detta är att skapa en kommungemensam plan för studie- och yrkesvägledningsspektivet inom grundskolan.

Sektorsledningen för sektor utbildning och fritid/kultur uppger i intervju att de tidigare i kommunen har arbetat fram en plan för studie- och yrkesvägledningen men att denna plan inte implementerades fullt ut. Sektorsledningen uppger att grunden i den planen var att detta arbete måste utgå från undervisningen, från lärarnas arbete. De intervjuade beskriver att de har tagit tag i detta nu och påbörjat ett arbete med att utveckla planen. Vidare uppger sektorsledningen att de har uppmärksammat att studie- och yrkesvägledningen inte fungerar som det är tänkt i årskurs 1-6 och konstaterar att de har kommit längst i arbetet för årskurs 7-9. Sektorsledningen beskriver att elever i lägre årskurser i grundskolan får studie- och yrkesvägledning men att detta inte sker

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
9 (16)

systematiskt. De tillägger att de behöver arbeta upp systematiska arbetsformer för att kunna säkerställa att alla elever får studie- och yrkesvägledning, då det ser olika ut med hur studie- och yrkesvägledning ges, mellan skolor och till och med inom skolor.

I Skolinspektionens tillsyn av en av skolenheterna inom Ale kommun, Himlaskolan, uppger rektorn i intervju att det inte finns någon plan för studie- och yrkesorientering eller någon samordning om det i kommunen. Enligt rektorn finns det inte någon studie- och yrkesvägledning/orientering utöver det som finns med i läroplanen inom samhällsorienterande ämnen.

Såväl sektorsledningen som rektorer för flera grundskoleenheter uppger i intervju att de är osäkra på hur vägledning inför elevernas språkval till årskurs 7 sker. Rektorer uppger att de tror att eleverna snarare får mer orientering än vägledning när det gäller språkvalet. De uppger att eleverna framförallt får information om konsekvenserna av språkvalet när de är på högstadiet, det vill säga i årskurs 7-9, exempelvis genom att studie- och yrkesvägledaren arbetar med motivationssamtal. Rektorerna ger exempel på att de tidigare har haft aktiviteter såsom testa-på-dagar då eleverna har kunnat prova olika moderna språk innan de bestämmer sig. Rektorerna tillägger att de tror att det bygger mycket på lärares engagemang om hur mycket de pratar om olika språk med eleverna.

Representanter för politiskt ansvariga uppger att de inte har en tydlig uppföljning av om eleverna i grundskolan får vägledning utifrån sina behov och att de därmed inte känner till om eleverna får detta. De uppger att de därför har gett ett uppdrag till sektorn om att beskriva hur studie- och yrkesvägledningen ska säkerställas genom hela utbildningen. De tillägger att grunden är att de tror att de kan göra mer vad gäller studie- och yrkesvägledningen. Representanterna uppger att de behöver bli bättre på studie- och yrkesvägledning och att de inte känner sig trygga i att det sker i rätt utsträckning idag. De tillägger att det fungerar på några skolenheter men att nämnden vill se en tydligare struktur och plan för studie- och vägledningen i de lägre årskurserna.

Studiehandledning på modersmålet i gymnasieskolan

Skolinspektionen bedömer att studiehandledning på modersmål inte erbjuds alla elever som har behov av det inom gymnasieskolan. Bedömningen görs mot bakgrund av att det i Ale kommun finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålet i albanska, utan att detta behov tillgodoses. De ansträngningar som kommunen har gjort för att försöka att tillgodose behovet bedöms inte som tillräckliga.

Av gymnasieförordningen framgår att en elev i gymnasieskolan ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Om det finns särskilda skäl, får en elev som har rätt till modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet ges studiehandledning på det språket i stället för modersmålet.

Rektorn för gymnasieskolan uppger i intervju att det finns två elever som har behov av studiehandledning på albanska men att detta behov inte är tillgodosett. Enligt rektorn

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
10 (16)

finns det en beställning gällande albanska hos kommunens modersmålsenhet. Rektorn uppger att det dock inte finns någon sådan resurs hos modersmålsenheten. I intervju uppger sektorsledningen för sektor utbildning och fritid/kultur att de har svårt att få tag i kompetens för studiehandledning på albanska och att de arbetar med frågan men ännu inte hittat rätt kompetens för detta. Politiskt ansvariga uppger i intervju att de inte har fått informationen om att det saknas tillgång till studiehandledning i albanska för de elever som har behov av detta. De uppger att de ska undersöka denna fråga vidare.

Prövande av om sökande tillhör målgrupp för gymnasiesärskolan

Skolinspektionen bedömer att Ale kommun inte, på det sätt författningarna kräver, prövar om en sökande till gymnasiesärskolan tillhör målgruppen för skolformen eller inte. Skolinspektionens bedömning görs mot bakgrund av att det finns flera elever som går i gymnasiesärskolans olika år i en annan kommun, men där Ale kommun som elevens hemkommun inte fattat beslut om att dessa elever tillhör målgruppen. Då det för samtliga dessa elever inte heller finns en komplett utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning, finns inte heller ett sådant underlag som krävs för att ta ett beslut om att den sökande tillhör målgruppen.

I skollagen står det att hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan. Beslutet ska föregås av en utredning motsvarande den som ska göras inför beslut om mottagande i grundsärskolan om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt. Av förarbetena till skollagen (prop. 2011/12:50 s. 112) framgår att för att säkerställa att en elev verkligen tillhör gymnasiesärskolans målgrupp ska elevens hemkommun pröva om eleven tillhör målgruppen innan eleven tas emot. Prövningen ska föregås av en utredning motsvarande den som görs inför mottagande i grundsärskolan om tidigare utredning saknas eller om det av andra skäl bedöms nödvändigt. Sådana skäl kan vara att det saknas en tillräckligt aktuell och tillförlitlig utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. När det gäller en elev som har gått i grundsärskolan och som endast har en lindrig utvecklingsstörning kan ett annat skäl vara att det med hänsyn till elevens utveckling inte går att utesluta att eleven inte längre tillhör gymnasiesärskolans målgrupp.

Skolinspektionen har tagit del av *Utbildningsnämndens delegeringsordning* (beslutad av utbildningsnämnden 2011-08-24, reviderad 2016-06-02). I denna framgår att ansvar för prövning om den sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan enligt 18 kap. 8 § skollagen är delegerat till rektorn för grundsärskolan. (För utbildning i gymnasiesärskolan som påbörjats efter den 30 juni 2013 regleras detta numera bland annat i 18 kap. 5 § skollagen; Skolinspektionens anmärkning).

I samband med tillsynen har Skolinspektionen tagit del av de handlingar som finns i Ale kommun för ett urval av elever som är mottagna i gymnasiesärskolan. I dessa dokumentstudier framkommer att det finns elever i gymnasiesärskolan för vilka det saknas beslut om att sökande tillhör målgruppen i gymnasiesärskolan, bland elever i som är mottagna i olika år i gymnasiesärskolan i Göteborgs kommun samt bland elever som går i år 4 i gymnasiesärskolan i Kungälv kommun. För vissa av de elever för vilka det saknas beslut om sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan saknas även

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
11 (16)

en eller ett par av de fyra bedömningar som ska göras i en utredning inför ett sådant beslut.

Rektorn för grundsärskolan beskriver i intervju rutinen för hur de arbetar med att pröva frågan om elever tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan. Rektorn uppger även att de i kommunen sedan Skolinspektionens föregående tillsyn har kompletterat de utredningar som saknats eller varit otillräckliga. På Skolinspektionens fråga om varför det saknas beslut om att sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan för vissa elever i år 4 uppger rektorn att han inte vet varför det ser ut så eftersom han är noga med att skriva beslut inför gymnasiesärskolan. Rektorn tillägger att det möjligen kan bero på att han började för tre år sedan och att handlingarna kan finnas någon annanstans. I en komplettering efter intervjuerna uppger huvudmannen att provande av individer i målgruppen gymnasiesärskolan hanteras i samband med mottagningsmötet där beslut avseende mottagande i grundsärskolan fattas i maj 2017. I kompletteringen framgår inte att det finns ytterligare dokument än de Skolinspektionen redan tagit del av.

Enligt rektorn finns det elever som under tiden de gått i grundsärskolan i Göteborgs kommun flyttat till Ale kommun och att dessa elever då fått gå kvar i grundsärskolan i Göteborg. Rektorn uppger att de i Ale kommun inte har fattat något beslut om mottagandet i grundsärskolan utan att detta har skötts av Göteborg. Enligt rektorn har dessa elever sedan fortsatt i gymnasiesärskolan i Göteborg och i dessa fall har rektorn inte heller skrivit något beslut om att de tillhör gymnasiesärskolans målgrupp.

Sektorsledningen för sektor utbildning och fritid/kultur uppger i intervju att det är rektorn för grundsärskolan som regelbundet rapporterar till nämnden om de beslut som fattats på delegation i detta avseende. Vidare uppges att nämnden får en övergripande återkoppling medan en av verksamhetscheferna inom sektorn får återkoppling på en mer detaljerad nivå. Enligt denna verksamhetschef ska eleverna som går i gymnasiesärskolan ha korrekta underlag och beslut, utifrån vad verksamhetschefen känner till. Representeranter för politiskt ansvariga uppger i intervju att de inte känner till hur prövning av målgruppstillhörighet inför mottagandet i gymnasiesärskolan sker men att de får återrapportering av de beslut som tas på delegation.

Individuella studieplaner inom vuxenutbildningen

Skolinspektionen bedömer att Ale kommun inte tar ansvar för att det för varje elev upprättas en individuell studieplan som omfattar hela elevens utbildning. Om elev läser inom både kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och kommunal vuxenutbildning på grundläggande eller gymnasial nivå upprättas flera individuella studieplaner. Eleven har därmed inte en individuell studieplan som ger en helhetsbild av elevens utbildning. Ale kommun har mot bakgrund av detta inte säkerställt att innehållet i den individuella studieplanen omfattar hela elevens utbildning.

Detta strider mot skollagen som anger att hemkommunen ansvarar för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev. Vidare framgår att planen ska innehålla uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna. I

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
12 (16)

förarbetena till skollagen anges att skyldigheten att ansvara för att det upprättas en individuell studieplan för varje elev läggs på hemkommunen. Vidare anges att för att den individuella studieplanen ska ge en helhetsbild av utbildningen är det viktigt att den, då det är aktuellt, omfattar individens hela planerade utbildning även om han eller hon har flera utbildningsanordnare eller studerar inom olika skolformer och nivåer. Hemkommunen ska ansvara för att en individuell studieplan upprättas för varje elev. Det medför att hemkommunen får en samordnande roll och uppgiften att säkerställa att innehållet omfattar hela utbildningen (prop. 2014/15:85, s.52-53 och 64).

Studie- och yrkesvägledaren uppger i intervju att majoriteten av de personer som ska läsa inom vuxenutbildningen träffar studie- och yrkesvägledaren i vägledningssamtal och att en individuell studieplan då upprättas. Enligt studie- och yrkesvägledaren är det lärare som upprättar en individuell studieplan för de elever som påbörjar kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Studie- och yrkesvägledaren uppger att det finns elever som studerar kurser inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och andra kurser inom kommunal vuxenutbildning. Elever som studerar på detta sätt får två individuella studieplaner. Studie- och yrkesvägledaren beskriver att det blir parallella individuella studieplaner, och att hon inte tar del av studieplanen från kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare om eleven vill läsa en kurs inom en annan del av kommunal vuxenutbildning, utan pratar med eleven i fråga om vilka kurser eleven läser. Rektorn för vuxenutbildningen uppger att individuella studieplaner finns för alla elever och att dessa revideras. Rektorn uppger dock att hon är osäker på om planen ser likadan ut för elever inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare som den gör för de andra eleverna inom kommunal vuxenutbildning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Ale kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Ale kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Utveckling av utbildningen inom grundsärskola och gymnasieskola

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet för grundsärskolan och gymnasieskolan på huvudmannanivå i Ale kommun. Bedömningen görs mot bakgrund av följande. För grundsärskolan och gymnasieskolan finns det inte någon uppföljning av resultat som speglar alla delar av utbildningen. Det finns i huvudmannans kvalitetsarbete inte någon uppföljning av kunskapsresultaten i yngre åldrar i grundsärskolan, och det finns inte heller någon uppföljning av kunskapsresultaten för eleverna inom gymnasieskolan. Då resultaten inte följs upp och analyseras kan huvudmannen inte heller fatta beslut om utvecklingsåtgärder utifrån resultaten i dessa skolformer. De ansvariga i Ale kommun uttrycker visserligen att de är medvetna om att en sådan uppföljning behövs och beskriver att de har ett pågående utvecklingsarbete för att förbättra uppföljningen inom dessa skolformer. Dock har

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
13 (16)

kommunen ännu inte kommit så långt i sitt utvecklingsarbete att de har ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete.

Detta strider mot skollagen som anger att varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Sektorsledningen för sektor utbildning och fritid/kultur uppger i intervju att ett pedagogiskt bokslut tas fram på grundsärskoleenheten och att det på huvudmannanivå finns en årsredovisning på hel- och delår där bland annat grundsärskolan finns med, vilken redovisas för nämnden. Enligt sektorsledningen finns i denna årsredovisning övergripande mål såsom pedagogiskt ledarskap och lust att lära med. Sektorsledningen uppger att uppföljningen av gymnasieskolan dokumenteras på huvudmannanivå i årsredovisningen, likt det gör för grundsärskolan. I dokumenten "Uppföljningsrapport Augusti 2016" och "Årsredovisning 2016" framgår en uppföljning av nämndens mål och målvärden, såsom strategiska målsättningar, exempelvis *Lust att lära i skolan* och *Sysselsättning för alla*, samt nämndens och verksamhetens/enhetens prioriterade mål och uppdrag. I dokumenten återfinns en analys av verksamheten och beskrivningar av det utvecklingsarbete som har bedrivits under perioden. I *uppföljningsrapporten* redovisas en uppföljning av grundsärskolan och gymnasieskolans arbete utifrån områden som Skolinspektionens bedömer i sin regelbundna tillsyn av skolformerna. Det finns i dessa rapporter ingen uppföljning av kunskapsresultat eller resultat av arbetet med trygghet och studiero.

Sektorsledningen uppger att det inte finns någon sammanställning av kunskapsresultat som rör grundsärskolan i de rapporter som utgör det systematiska kvalitetsarbetet. Enligt sektorsledningen finns det dokumentation på individnivå rörande lärarnas bedömningar samt betygen som eleverna får. Sektorsledningen uppger att det är en utmaning att mäta kvaliteten i grundsärskolan och definiera vad som ska ingå i redovisningarna från grundsärskolan. De uppger att de behöver en systematik i hur de kan förstå verksamhetens kvalitet tydligare och som inte är beroende av individuella bedömningar. I grundsärskolan har de, enligt de intervjuade, lagt en del fokus på enkätresultaten eftersom det är det enda som finns för grundsärskolan. Politiskt ansvariga uppger att de ännu inte har några kvalitetsmätt för att följa upp utbildningen i grundsärskolan och att de ännu inte heller diskuterat detta med sektorsledningen. Dock, uttrycker de politiskt ansvariga att de har samma förväntningar på denna verksamhet som på övriga skolformer. Enligt de politiska ansvariga är det underlag de i nuläget har den information som rektor lämnar i det pedagogiska bokslutet. De tillägger att de känner tillförsikt till att de får information om eventuella brister.

Sektorsledningen uttrycker vidare att de inte har något sätt att sammanställa utbildningens resultat på grupp- eller skolenhetsnivå på introduktionsprogrammen i gymnasieskolan, och förmedla dessa till nämnden, så att nämnden kan få en bild av

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
14 (16)

gymnasieskolans resultat. Sektorsledningen tillägger att nämnden gett sektorn i uppdrag att ta fram underlag för att följa upp genomströmningen i gymnasieskolan. Enligt sektorsledningen pågår just nu ett utvecklingsarbete för att hitta resultat- och kvalitetsmått för att kunna få syn på utbildningens resultat och kvalitet på övergripande nivå i gymnasieskolan då de inte har detta idag. Även de politiskt ansvariga uppger i intervju att de ännu saknar systematik i uppföljningen av introduktionsprogrammen i gymnasieskolan men uttrycker att de känner sig förvissade om att de får reda på eventuella brister via sektorsledningen. Politiskt ansvariga uppger att de uppföljningar de fått ta del av är enkätresultat kring trygghet och studiero. De uppger vidare att verksamheten utöver detta beskrivs i ord i de olika uppföljningsrapporter som de får från rektorerna men eftersom nämnden inte har satt några mål så kan inte verksamheten veta vad de ska rapportera. Enligt politiskt ansvariga har de inte heller satt upp några mål och kvalitetsmått för att kunna avgöra kvaliteten i gymnasieskolan och verksamheten och politiken har ännu inte heller gemensamt identifierat vad hög kvalitet är inom gymnasieskolans utbildning. De tillägger att nämnden har gett ett uppdrag till sektorsledningen att hitta rätt och bra nivå på hur verksamheten i gymnasieskolan ska följas upp.

Motivering till föreläggande som ingripande

Ale kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Ale kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Förutsättningar för utbildningen inom grundsärskola

Skolinspektionen bedömer att Ale kommun inte uppfyller skollagens krav rörande mottagande av elever i grundsärskolan på försök. Skolinspektionens bedömning görs mot bakgrund av att det finns elever som har fått sin utbildning i grundsärskolan, enligt grundsärskolans läroplan, i mer än sex månader trots att de är inskrivna i grundskolan. Detta är längre än den tid under vilken en elev på försök kan tas emot i en annan skolform. Det finns visserligen en möjlighet för elever att en under en längre period få sin utbildning i en annan skolform, det vill säga, genom att vara integrerad elev. Om detta är fallet ska dock eleverna få en utbildning utifrån de bestämmelser som gäller för skolformen de har tagits emot i, vilket inte har skett för de elever som är placerade i grundskolan men som fått sin utbildning i grundsärskolan enligt grundsärskolans läroplan.

Av skollagen framgår att den som är elev i grundskolan, på försök och under högst sex månader kan tas emot som elev i en annan skolform, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. Vidare framgår att en elev i grundskolan kan få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
15 (16)

eleven får sin undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning. (7 kap. 9 § skollagen)

Rektorn för grundsärskolan uppger i intervju vid tiden för Skolinspektionens tillsyn i mars 2017 att det finns två elever som går i grundsärskolans verksamhet men som ännu inte är inskrivna/mottagna i grundsärskolan. Rektorn beskriver att båda dessa elever är inskrivna i en av kommunens grundskolor, men att de har fått sin utbildning i grundsärskolan sedan augusti 2016. Rektorn uppger vidare att eleverna läser ämnesområden, enligt grundsärskolans läroplan. Rektorn beskriver att det kvarstår att slutföra vissa bedömningar i utredning inför mottagandet i grundsärskolan och att inga beslut om mottagande i grundsärskolan därför har tagits för dessa elever. Rektorn uppger att han tror att sådana beslut kommer att kunna tas vid nästa mottagningsmöte. Mottagningsmöten hålls, enligt rektorn, två gånger per termin. Av den komplettering som huvudmannen inkommit med efter intervjuerna framgår att beslut avseende mottagande i grundsärskolan fattas i samband med ordinarie mottagningsmöte i maj 2017. Rektorn tillägger att eleverna utan tvekan tillhör målgruppen för den inriktning som benämns träningsskola och att de inte hade gjort på detta sätt om eleverna tillhört en annan del av grundsärskolan då dessa elever i så fall hade kunnat gå i en klass i grundskolan.

Motivering till avstående från ingripande

Enligt 26 kap. 12 § skollagen får tillsynsmyndigheten avstå från att ingripa om överträdelsen är ringa, om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse, eller om det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande. Huvudmannen Ale kommun uppfyllde vid tiden för tillsynen inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Under ärendets handläggning har huvudmannen uppgett att beslut om mottagande i grundsärskolan kommer att fattas för de elever för vilka sådana beslut saknats. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att nödvändig rättelse har vidtagits av den vid tillsynsbesöket konstaterade bristen. Det finns därför skäl att avstå från ingripande. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannens redovisade åtgärder genomförts såsom planerat och att huvudmannen fortsättningsvis säkerställer att elever kontinuerligt och inom rätt tid utreds inför mottagande i grundsärskolan, för att elever inte ska gå en längre period än lagen anger, i en skolform de inte tagits emot i.

2016:4651, 2016:4652, 2016:4653, 2016:4654,
2016:4655, 2016:4656, 2016:4657
16 (16)

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Förutsättningar för utbildningen förskola och fritidshem

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Ale kommun uppfyller författningarnas krav inom området förutsättningar för utbildningen inom förskola och fritidshem.

Utveckling av utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Ale kommun uppfyller författningarnas krav inom området utveckling av utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Ingrid Jerkeman
Föredragande/Utreddare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Ale kommun

Fakta om Ale kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Ale kommun under våren 2017. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, grundsärskola och vuxenutbildning.

Ale kommun ligger i Västra Götalands län och har knappt 30 000 invånare. Det är utbildningsnämnden i Ale kommun som fullgör kommunens uppgifter enligt skollagen. Sektor utbildning och fritid/kultur är den sektor som ansvarar för förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, grundsärskola samt vuxenutbildningens skolformer. Sektorerna leds av en sektorchef. För den verksamhet som ingår i tillsynen finns det inom sektorn en verksamhetschef med ansvar för förskola, en verksamhetschef med ansvar för förskoleklass, grundskola och fritidshem samt en verksamhetschef med ansvar för elevhälsa, modersmål, grundsärskola, gymnasiesärskola, gymnasium och vuxenutbildning. Utöver detta finns det en enhetschef med ansvar för administration samt en enhetschef/utvecklingschef med ansvar för bland annat sektorns utvecklingsenhet. Inom sektorn finns bland annat även en verksamhetsutvecklare, en centralt anställd elevhälsa och en utvecklingsenhet med specialpedagoger.

Förskola

I kommunen finns 24 förskolor samt familjedaghem med kommunen som huvudman. Enligt uppgift från kommunen har 1549 barn plats i förskolorna och 70 barn finns inom annan pedagogisk verksamhet, såsom pedagogisk omsorg som erbjuds istället för förskola.

Enligt Skolverkets statistik för år 2016 var andelen barn i åldern ett till fem år som var inskrivna i förskola 83 procent i Ale kommun jämfört med 84 procent i riket. Antalet inskrivna barn per årsarbetare (antalet anställda omräknat till heltidstjänster) var 5,3 i Ale kommun jämfört med 5,1 i riket. Vidare var andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen 38 procent i Ale kommun jämfört med 42 procent i riket. Enligt uppgifter från Ale kommun har kommunens förskola i oktober 2016 cirka 18 barn per avdelning (ca 14 barn på avdelningar med yngre barn och 22 barn på avdelningar med äldre barn). Ale kommun uppger att de i genomsnitt är 5,31 barn per personal i förskolan.

Fritidshem

Vid nio av kommunens grundskoleenheter finns fritidshem. Enligt uppgift från kommunen har 1664 barn plats vid kommunens fritidshem.

Enligt Skolverkets statistik för år 2016 var andelen barn i åldern sex till nio år som var inskrivna i fritidshem i Ale kommun 91 procent jämfört med 84 procent i riket. Andelen barn i åldern tio till tolv år som var inskrivna i fritidshem i Ale kommun var 31 procent jämfört med 22 procent i riket. Antalet inskrivna elever per årsarbetare (antalet anställda omräknat till heltidstjänster) var 26,0 jämfört med 21,7 i riket. Vidare var andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen 33 procent, jämfört med 42 procent för riket. Enligt Skolverkets statistik var antalet inskrivna elever per avdelning

54,6, jämfört med 40,3 i riket. Enligt uppgift som Ale kommun lämnat i inför Skolinspektionens tillsyn har kommunens fritidshem i oktober 2016 i genomsnitt 54,4 elever per avdelning och 24,6 elever per årsarbetare.

Förskoleklass och grundskola

I Ale kommun finns tolv skolenheter. Dessa skolenheter är organiserade på följande sätt: tre skolenheter har förskoleklass och årskurserna 1-3; tre skolenheter har förskoleklass och årskurserna 1-6, en skolenhet har förskoleklass och årskurserna 1-9; tre skolenheter har årskurserna 4-6 och två skolenheter har årskurserna 7-9. Det finns enligt uppgift från kommunen 405 elever i förskoleklass och 3 135 elever i grundskolan.

Enligt Skolverkets statistik för Ale kommun läsåret 2015/16 var andelen lärare i grundskolan med pedagogisk högskoleexamen 89 procent, vilket är högre jämfört med andelen i riket samma år som var 85 procent. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen varierar mellan skolenheterna i kommunen, från 68 till 100 procent. Antal elever per lärare (heltidstjänster) i Ale kommun var 12,6, jämfört med 12,2 i riket. Detta varierar också mellan skolenheterna i Ale kommun, mellan 9,3 och 18,6 elever per lärare.

Grundsärskola

Kommunen bedriver utbildning i grundsärskolan vid Kronaskolan och Aroseniussskolan. Vid Kronaskolan läser eleverna i årskurs 1-6 och vid Aroseniussskolan läser elever i årskurs 7-9. Enligt uppgift från kommunen finns det 43 elever i grundsärskolan i Ale kommun. Av dessa elever läser 14 elever inriktningen träningsskola inom grundsärskolan.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan i Ale kommun består av en skolenhet, Ale gymnasium. I gymnasieskolan erbjuds utbildning på två introduktionsprogram. De introduktionsprogram som erbjuds läsåret 2016/17 är individuellt alternativ och språkintröduktion. Enligt uppgift från kommunen har gymnasieskolan 105 elever i januari 2017. Av dessa elever går 40 elever på introduktionsprogrammet individuellt alternativ och 65 elever på språkintröduktion. Ale kommun erbjuder genom samverkansavtal med tolv kommuner i Göteborgsregionen (GR) nationella program samt introduktionsprogrammen yrkesintröduktion, programinriktat individuellt val och preparandutbildning.

Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2015/16 är andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen på gymnasieskolan i Ale kommun 100 procent, att jämföra med 80 procent för samtliga huvudmän i riket. Antalet elever per lärare (heltidstjänster) är enligt statistiken 17,4 jämfört med 11,9 hos samtliga huvudmän i riket.

Gymnasiesärskola

Ale kommun bedriver inte utbildning inom gymnasiesärskolan i egen regi. Kommunen erbjuder utbildning inom gymnasiesärskolans nationella och individuella program genom ett samverkansavtal med andra kommuner i Göteborgsregionen (GR). För hemkommunens utredningsansvar inför mottagande i gymnasiesärskolan ansvarar rektorn för grundsärskolan.

Vuxenutbildning

Ale kommun erbjuder vuxenutbildning i egen regi, genom ett köpa utbildning av andra kommuner (främst inom ramen för ett samverkansavtal med kommunerna i Göteborgsregionen) samt genom avtal om utbildning på entreprenad med en utbildningsanordnare. Inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå erbjuder kommunen vissa kurser i egen regi och vissa kurser genom att köpa utbildning i andra kommuner. Utbildning på distans erbjuds via entreprenadavtal. Inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare erbjuder kommunen utbildning i egen regi inom studieväg 2 och 3. Utbildning inom studieväg 1 erbjuds genom att Ale kommun köper platser av Kungälv kommun. Särskild utbildning för vuxna erbjuds endast genom att Ale kommun köper utbildning i andra kommuner inom Göteborgsregionen (GR), främst av Kungälv kommun.

Enligt Skolverkets statistik för år 2015 fanns det inom kommunal vuxenutbildning i Ale kommun 53 kursdeltagare på grundläggande nivå och 1457 kursdeltagare på gymnasial nivå. Inom utbildning i svenska för invandrare¹ fanns det 236 kursdeltagare (180 elever) i kommunen år 2015. Antalet kursdeltagare inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå har minskat det senaste året medan antalet kursdeltagare inom utbildning i svenska för invandrare har ökat. Enligt uppgift från kommunen arbetar 19 lärare inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasial nivå och i svenska för invandrare.

Måluppfyllelse

Förskola

För förskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultat för verksamheten. I Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare med barn i förskolan i Ale kommun (oavsett huvudman) våren 2016 svarade 97 procent av de medverkande vårdnadshavarna (svarsfrekvens 59 procent) att påståendet "Jag upplever att mitt barn trivs på förskolan" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Genomsnitt för samtliga som har svarat på enkäten samma period i riket är på samma påstående 98 procent. På påståendet "Jag upplever att mitt barn lär sig mycket på förskolan" svarade 94 procent av vårdnadshavarna stämmer helt och hållet eller ganska bra, vilket är detsamma som genomsnittet i riket.

Fritidshem

För fritidshemmen finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultat för verksamheten i relation till de nationella målen. I Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare med barn i fritidshemmen i Ale kommun våren 2016 svarade 87 procent av de medverkande vårdnadshavarna (antal svarande 1192) att påståendet "Lek och skapande får stort utrymme på mitt barns fritidshem" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Genomsnitt för samtliga som har svarat på enkäten samma period i riket är på samma påstående 91 procent. På påståendet "I fritidshemmet erbjuds

¹ Sedan den 1 juli 2016 omfattar vuxenutbildningen två skolformer istället för tre. Utbildning i svenska för invandrare är sedan dess en del av kommunal vuxenutbildning – kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. I beslutet hänvisas till utbildning i svenska för invandrare då utbildning före den 1 juli 2016 avses, till exempel den utbildning som ligger som underlag för den statistik som hänvisas till. Vad gäller hänvisningar till utbildning som bedrivs efter den 30 juni 2016 används kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

aktiviteter som stimulerar mitt barns lärande" svarade 72 procent av vårdnadshavarna stämmer helt och hållet eller ganska bra. Genomsnittet i riket är på samma fråga 76 procent.

Förskoleklass och grundskola

Kunskapsresultat

Det finns ingen nationellt sammanställd statistik över resultat i grundskolan som visar andelen elever som nått kunskapskraven i de ämnen i årskurs 3 där det finns kunskapskrav. Ale kommun redovisar att andelen elever i årskurs 3 i Ale kommun som uppnådde minst betyget E varierar mellan olika ämnen. Högst måluppfyllelse var det i ämnena bild och slöjd, där 99 procent av eleverna uppnådde minst betyget E. Lägst måluppfyllelse i form av andelen som uppnådde minst betyget E var det i ämnet svenska som andraspråk, där 73 procent av eleverna uppnådde minst betyget E.

Skolverkets statistik för våren 2016 visar att 80 procent av eleverna i årskurs 6 i Ale kommun uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen, jämfört med 79 procent i riket som helhet. Statistiken visar att andelen elever som uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen varierar mellan skolenheterna i kommunen, från 65 procent till näst intill 100 procent. Statistiken visar vidare att andelen elever som fick minst betyget E i de enskilda ämnena varierade mellan olika ämnen, från 68 procent till näst intill 100 procent. Högst måluppfyllelse var det i ämnena hem- och konsumentkunskap, modersmål och slöjd. Lägst måluppfyllelse i form av andelen elever som uppnådde minst betyget E var det i ämnet svenska som andraspråk med 68 procent samt ämnena matematik och engelska med 90 procent.

Skolverkets statistik för våren 2016 visar att 66 procent av eleverna i årskurs 9 i Ale kommun uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen, jämfört med 74 procent i riket som helhet. Statistiken visar att andelen elever som uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen varierar mellan kommunens skolenheter, från 57 till 82 procent. Statistiken visar vidare att andelen elever som fick minst betyget E i de enskilda ämnena varierade, från 61 procent till 100 procent. Högst måluppfyllelse i form av andelen som uppnådde minst betyget E var det i ämnet modersmål. Lägst måluppfyllelse var det i ämnet svenska som andraspråk med 61 procent, ämnena matematik och kemi med 86 procent samt ämnet engelska med 87 procent.

Elevernas genomsnittliga meritvärde våren 2016 var 201 poäng (17 ämnen) vilket var lägre än rikets genomsnitt på 224 poäng. Även det genomsnittliga meritvärdet varierar mellan kommunens skolenheter, från 190 till 220 poäng. Skolverkets statistik visar att andelen elever i kommunen som våren 2016 var behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram var 78 procent jämfört med rikets 83 procent. Till estetiska programmet var 76 procent behöriga jämfört med 82 procent i riket. Andelen behöriga till ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet var 74 procent jämfört med 81 procent i riket och till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet var 70 procent behöriga jämfört med 79 procent i riket.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät för elever i årskurs 5 i Ale kommun våren 2016 svarade 73 procent av de medverkande eleverna att påståendet "Jag har studiero på lektionerna"

stämmer helt och hållet eller ganska bra. På påståendet "Jag känner mig trygg på skolan" svarade 90 procent av eleverna att stämmer helt och hållet eller ganska bra. Samma frågor ställdes i enkäten till elever i årskurs 9 där 62 procent av de medverkande eleverna svarade att de har studiero på lektionerna. Vidare svarade 82 procent av eleverna att de känner sig trygga på skolan.

Grundsärskola

Kunskapsresultat

För grundsärskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik över kunskapsresultaten. Av Ale kommuns egen sammanställning framgår att samtliga elever som fått betyg i grundsärskolan höstterminen 2016 fick minst betyget E.

Trygghet och studiero

Ale kommuns egen redovisning visar att 95 procent av eleverna i grundsärskolan har svarat att påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" stämmer helt och hållet. Vidare visar redovisningen att 86 procent av eleverna i grundsärskolan har svarat att påståendet "Jag får möjlighet till studiero i skolan" stämmer helt och hållet eller ganska bra.

Gymnasieskola

För gymnasieskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik över kunskapsresultaten då Ale kommun endast bedriver utbildning inom introduktionsprogram. Inte heller kommunen har presenterat någon sammanställning av kunskapsresultaten.

Gymnasiesärskola

Då Ale kommun inte bedriver utbildning inom gymnasiesärskolan i egen regi finns inga resultat redovisade i för kommunen i den nationella statistiken.

Vuxenutbildning

Enligt Skolverkets statistik för år 2015 var det i Ale kommun 3,2 procent av den vuxna befolkningen som deltog i kommunal vuxenutbildning. Detta var lägre än genomsnittet för riket som samma år var 3,7 procent. År 2015 var det i kommunen 4,3 procent av den vuxna befolkningen med kort utbildningsbakgrund som deltog i kommunal vuxenutbildning. Även detta var lägre än genomsnittet för riket som samma år var 5,4 procent.

I kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå var det år 2015 enligt Skolverkets statistik 58 procent av kursdeltagarna i Ale kommun som slutförde sina kurser. Detta är något lägre än genomsnittet för riket som samma år var 60 procent. År 2015 var det 26 procent av kursdeltagarna som gjorde avbrott i sina kurser. Genomsnittet för riket var samma år något lägre, nämligen 24 procent. Måluppfyllelsen inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, mätt i andel kursdeltagare som slutfört sina kurser, har sjunkit sedan år 2013 och 2014, då 71 respektive 74 procent slutförde sina kurser.

I kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå var det år 2015 enligt Skolverkets statistik 66 procent av kursdeltagarna i Ale kommun som slutförde sina kurser.

Genomsnittet för riket var samma år högre, nämligen 71 procent. År 2015 var det 22 procent av kursdeltagarna som gjorde avbrott i sina kurser. Detta var högre än genomsnittet för riket som samma år var 18 procent. Måluppfyllelsen inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, mätt i andel kursdeltagare som slutfört sina kurser, har stigit sedan år 2013 och 2014, då 63 respektive 56 procent slutförde sina kurser.

För utbildning i svenska för invandrare (numera kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare) var enligt Skolverket statistik både det genomsnittliga antalet veckor och timmar som behövdes för att en elev skulle bli minst godkänd, fler i Ale kommun än i riket i kurs C inom studieväg 2 och 3 samt i kurs D inom studieväg 3. Antal veckor som det i genomsnitt behövdes för en elev att bli minst godkänd i kurs B inom studieväg 2 var också fler i Ale kommun än i riket, 27 veckor i Ale kommun jämfört med 25 veckor i riket. Antal timmar det i genomsnitt behövdes för en elev att bli minst godkänd på samma kurs var dock färre i Ale kommun än i riket, 213 timmar i Ale kommun jämfört med 244 timmar i riket. Av Skolverkets statistik i kommunbladet för år 2015 framgår att 56 procent av eleverna som var nybörjare i utbildning i svenska för invandrare år 2013 fått minst godkänt i någon kurs under åren 2013-2015. Detta är lägre än genomsnittet för riket som samma år var 64 procent. Andelen elever som avbrutit studierna under samma period är 17 procent, vilket är lägre än rikets 24 procent.